

Abstract. Hordiienko I.V. Psychological principles of using techniques of mental activity in teaching mathematics. The psychological principles of using mental activity techniques in teaching mathematics have been analyzed and scientifically substantiated.

Keywords: school mathematics course, methods of mental activity.

Л. В. Кондрашова

доктор педагогічних наук, професор,

Природничо-гуманітарний університет, Седльце, Польща

e-mail: kondrashovmm@ukr.net.

https://orcid 0000-0002-8876-7294

ГАРМОНІЗАЦІЯ ІНТЕЛЕКТУ І ЕМОЦІЙ ЯК МЕТОДОЛОГІЧНА ОСНОВА ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

В сучасному світі відбувається зміна парадигм економічного розвитку суспільства, що проявляється у переході на «знанняєву» економіку й зумовлює потребу в фахівцях з високо розвинутим інтелектом, евристичним мисленням, нестандартними креативними діями при розв'язанні економічних і соціальних проблем. Рішення цієї проблеми зумовлюється модернізацією підготовки педагогічних кадрів і забезпеченням таких педагогічних умов: створення системи неперервної освіти; креативного освітнього середовища та позитивного емоційного поля; творчого характеру освітнього процесу; інтеграції навчальної роботи з науково-дослідницькою роботою; використанням розвиваючих технологій, які впливають на вдосконалення інтелектуального потенціалу майбутніх педагогів.

Пошуки нових ресурсних можливостей підготовки майбутніх педагогів в системі університетської освіти [1; 2; 3] пов'язані з обґрунтуванням її закономірностей в організації освітнього процесу для цілеспрямованого збагачення інтелектуального потенціалу й організації інтелектуальної діяльності студентів. Інтелектуальна діяльність як важливий чинник збагачення інтелектуального потенціалу майбутніх педагогів з кожною новою проблемною ситуацією в умовах накопичення інформації вимагає нестандартних дій, зміни напрямку пошуку, допомоги внутрішніх інтелектуальних ресурсів тісно пов'язана з алгоритмічною. При цьому об'єктами пізнавальної пошукової діяльності в освітньому процесі є не тільки проблеми і задачі, але й самі студенти, вдосконалення їхнього інтелектуального потенціалу.

Збагачення інтелектуального потенціалу пов'язана з відомим досвідом і знаннями, які, при ознайомленні їх з новою задачною ситуацією, актуалізуються за допомогою емоційного інтелекту особистості. Емоційний інтелект це здатність особистості, інтегрувати емоції, використовувати їх для продуктивного використання оптимального мислення та рішення проблем. Емоційний інтелект є стимулятором інтелектуальної активності особистості, як набір когнітивних здібностей, компетенцій і навичок, які стимулюють її інтелектуальний потенціал. Тому емоційна сторона навчання має важливу значущість у збагаченні інтелектуального потенціалу майбутніх педагогів.

Нажаль гармонізація інтелекту і емоцій все ще недооцінюється як важливий чинник збагачення інтелектуального потенціалу майбутніх педагогів, їх інтелектуального розвитку. Потрібно сформувати нову систему дій (стратегію і план) по гармонізації інтелекту і емоцій, їх зв'язку в професійній підготовці майбутніх педагогів як методологічної основи. На збагачення особистісного потенціалу майбутнього педагога впливають: 1) предмети, уявлення, поняття; 2) операції, прийоми, правила виконання дій (розумових і практичних); 3) емоційно-ціннісні засоби (особистісні смисли, установки, стереотипи).

Гармонізація інтелекту і емоцій у навчанні забезпечується використанням у навчанні: багатофункціональних дидактичних матеріалів; опорних конспектів; інтелект-карт; алгоритмів, художньо-емоційних засобів, навчально-пізнавальних завдань, змістом яких є етика, естетика, мистецтво, література, кіно, музика, які слугують основою візуалізації інформації й стимулюють набуття інформаційних, дослідницьких, інтелектуальних, креативних умінь як показників інтелектуального потенціалу педагога.

Гармонізація інтелектуального і емоційного аспектів підготовки майбутніх педагогів до професійної діяльності характеризується: а) уявленням студентів як самоцінної особистості; б) активізацією особистісної включеності в освітній процес, розвитком інтелектуальних здібностей, установкою на творчу діяльність; в) створенням атмосфери сумісного обговорення навчальних проблем, аналізу, пошуку нестандартних способів їх рішення, своєчасного й об'єктивного оцінювання навчальних досягнень.

Таким чином, гармонізація інтелектуальної і емоційної сторін навчання забезпечує: швидку адаптацію до освітнього процесу; чітке розуміння зв'язку між спеціалізацією і результатами навчання; збагачення інтелектуального багажу і успішним вирішенням навчальних задач; професійним зростанням і емоційним настроєм, що збагачує інтелектуальний і емоційний потенціал майбутніх педагогів й забезпечує якість навчання.

Література

1. N. Kondrashov, K. Kondrashova, A. Klim-Klimaszewska, O. Chashechnikova Methodological support - a means of optimizing the management of preparation of future teachers of mathematics for successful professional activities // Актуальні питання природничо-математичної освіти. 2021. № 2 (18). С.113-120.
2. Чашечникова О.С. Погляд на виклики сьогодення у підготовці майбутнього вчителя математики // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія «Педагогічні науки». Вип. №2. - 2020. - С.267-272.
3. Чашечникова О.С. Реалізація принципів мультикультурної освіти у процесі педагогічної практики майбутніх вчителів математики / О. С. Чашечникова // Актуальні питання природничо-математичної освіти. – Суми : Сум ДПУ, 2020. - №2(16). –С. 147-153.

Анотація. У статті розглядаються можливості гармонізації інтелектуальної і емоційної сторін професійної підготовки майбутніх педагогів до професійної діяльності, розкриваються основні характеристики цього процесу, шляхи взаємодії інтелекту і емоцій у навчання, емоційно-художні засоби гармонізації інтелекту і емоцій в освітньому процесі, їх вплив на збагачення інтелектуального потенціалу майбутніх фахівців педагогічної праці.

Ключові слова: інтелектуальний потенціал, емоційний потенціал, гармонізація, взаємодія інтелекту і емоцій.

Abstract. The article examines the possibilities of harmonizing the intellectual and emotional sides of the professional training of future teachers for professional activity, reveals the main characteristics of this process, the ways of interaction of intelligence and emotions in learning, emotional and artistic means of harmonizing intelligence and emotions in the educational process, their influence on the enrichment of the intellectual potential of future teachers specialists in pedagogical work.

Keywords: intellectual potential, emotional potential, harmonization, interaction of intelligence and emotions.

О. О. Одінцова

кандидат фіз.-мат. наук,

доцент кафедри математики, фізик та методик їх навчання

Сумський державний педагогічний університет

імені А.С.Макаренка, Суми, Україна

ORCID ID 0000-0002-9948-3801

oincube@yahoo.com

СТАБІЛІЗАЦІЯ ЕМОЦІЙНОГО СТАНУ УЧНІВ ЗАСОБАМИ МАТЕМАТИКИ В КОНТЕКСТІ ПОДОЛАННЯ ОСВІТНІХ ВТРАТ

Теперішні реалії України: карантинні обмеження по Covid, повномасштабна війна, і, як наслідок, тривале використання дистанційного навчання, емоційна нестабільність учасників освітнього процесу, призвели до того, що питання освітніх втрат для нашої країни стоїть гостріше, ніж для інших країн Європи.

Дослідження, проведені Всесвітнім банком, ЮНІСЕФ та рядом вчених, встановили, що навіть тримісячна перерва у навчанні з одного боку має негативний вплив на учнів, порівнювальний з роком «відкату» назад, а з іншого - призводить у майбутньому до трильйонних втрат в економіці. Тому питання подолання освітніх втрат – це не просто питання освіти, а й майбутнього країни в цілому. Також дослідження показали, що не доцільним буде «затримати» учнів ще на один рік у школі, щоб надолужити втрачене, або зробити окремі класи для учнів, що мають прогалини у знаннях. Рамкові моделі подолання освітніх втрат RAPID та OECD пропонують навпаки працювати у звичному для дітей колективі, лише змінюючи форми роботи (широко використовувати групу), адаптуючи програми для навчання основам наук.

Звісно, щоб досягти мети щодо подолання освітніх втрат, перш за все слід стабілізувати емоційний стан як вчителя, так і учнів. Насьогодні психологи надають велике число методів такої стабілізації, але більшість з них має малий відсоток залученості знань з конкретних навчальних предметів. Постійні повітряні тривоги під час уроків, перехід в укриття, призводять до того, що витрачається час не на навчання: з'являються навчальні втрати, що мають ефект накопичення і переродження у незнання.

Ігрова діяльність притаманна дітям усіх вікових категорій, під час гри увага дитини переключється із широко оточення на найближче коло, або навіть на власні відчуття, думки, а навіть невеликі рухи дозволяють відчутти своє тіло у просторі. Наповнення ігор математичною складовою дозволяє і повторити, і закріпити матеріал, розвинути навички усної лічби, вміння аналізувати. У пригоді вчителю математики можуть стати:

- «Математичний аліас» (з термінами усього курсу математики, або з конкретної теми), як варіант гра «Хто я?»;
- «Правда чи ні?», коли на запитання типу: «Чи правда, що...» з будь-якої математичної теми, як відповідь приймаються запропоновані рухи;